

*Єльнікова Г. В., д.пед.н., професор,
професор кафедри економіки та менеджменту,
Українська інженерно-педагогічна академія, м. Харків*

*Раков А. С.,
здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти,
Українська інженерно-педагогічна академія, м. Харків*

СУЧАСНИЙ ОСВІТНІЙ ПРОСТІР: ФОРМУВАННЯ ІДЕОЛОГІЇ ЛІДЕРСТВА

В умовах динамічних соціально-економічних і технологічних трансформацій, зростання ролі знань, інновацій і їх носіїв та ініціаторів, організації (підприємства, установи, компанії, зокрема освітні установи) та країни можуть успішно розвиватися лише на засадах лідерської управлінської парадигми. Реалії сьогодення доводять, що реформаційні процеси, які відбуваються у вітчизняній економіці, освіті, будуть успішними за умови провідної ролі в їхній реалізації ефективних менеджерів, освітніх менеджерів, лідерів-професіоналів, готових і здатних усвідомлювати й здійснювати управлінську діяльність як процес щоденного служіння українському суспільству та державі. З іншого боку, європейський вибір України та її входження до європейського освітнього простору вимагають модернізації української системи вищої освіти, впровадження в освітню практику нової управлінської парадигми, заснованої на лідерстві. Провідне завдання закладів вищої освіти (ЗВО) полягає в пошуку й запровадженні нових підходів до професійної підготовки здобувачів вищої освіти для системного розвитку їхньої лідерської компетентності. Отже, потребує переосмислення процес підготовки здобувачів вищої освіти у вітчизняних ЗВО на засадах лідерської управлінської парадигми.

Проблема формування лідерської компетентності майбутніх менеджерів в освітньому середовищі університету зумовлена швидкозмінними динамічними

перетвореннями, які нині відбуваються в суспільно-політичній, соціальній, економічній галузях України загалом і в галузі вищої освіти зокрема. Нагальність цього питання пов'язана і з ефективною імплементацією оновленої законодавчо-нормативної бази освітнього простору України, що значною мірою залежить від комплексного вирішення завдань стосовно побудови цілей, організаційно-структурних, змістових і технологічних компонентів освітнього процесу підготовки майбутніх фахівців у закладах вищої освіти (ЗВО), у тому числі й майбутніх менеджерів. Законодавчі документи визначають одним із пріоритетних завдань вітчизняної вищої освіти здійснення якісної професійної підготовки компетентних менеджерів, формування управлінців нової генерації, здатних мислити й діяти системно, зокрема у кризових ситуаціях, приймати управлінські рішення в будь-яких сферах діяльності, ефективно використовувати наявні ресурси.

Процес формування лідерської компетентності майбутніх менеджерів визначається як цілеспрямована система заходів щодо створення умов для успішної адаптації та інтеграції студентів у професійну діяльність через реалізацію лідерської управлінської парадигми в освітньому середовищі ЗВО [1].

Освітнє середовище закладу освіти трактується як відкрита система можливостей та ресурсів для розвитку й саморозвитку всіх суб'єктів освітнього процесу, яка забезпечує створення атмосфери підтримки й розвитку лідерського потенціалу, творчих здібностей і талантів співробітників та студентів через їх участь в органах самоврядування, інноваційній освітній, науковій і практичній діяльності, програмах міжнародного співробітництва та мобільності.

Можна виокремити компоненти освітнього середовища ЗВО: просторово-предметний, суб'єктний, аксіологічно-смісловий, інформаційно-освітній, змістовий, процесуальний та дидактичний компонент [2].

Дидактична система формування лідерської компетентності майбутніх фахівців в освітньому середовищі ЗВО містить такі підсистеми:

– концептуально-цільову, що містить мету дидактичної системи; соціальне замовлення на висококваліфікованих фахівців; стратегію розвитку ЗВО, концепцію, методологічні підходи, дидактичні та специфічні принципи формування лідерської компетентності майбутніх фахівців із менеджменту;

– структурно-змістову, яка відображає зміст освіти майбутніх менеджерів, спрямований на формування їх лідерської компетентності, як чітко окреслену систему теоретичних знань та практичних умінь і навичок, якими повинні й можуть оволодіти студенти за певний час, відведений на вивчення окремих дисциплін;

– процесуально-технологічну, яка містить технологічне забезпечення процесу формування лідерської компетентності майбутніх менеджерів – педагогічні технології, форми, методи, засоби навчання, найбільш сприятливі для успішного формування лідерської компетентності майбутніх фахівців із менеджменту в освітньому середовищі ЗВО;

– мотиваційну, яка виокремлена з метою розвитку мотивації до лідерства, забезпечення позитивної мотивації до навчання та майбутньої професійної діяльності;

– діагностико-результативну, яка забезпечує моніторинг сформованості лідерської компетентності майбутніх менеджерів в освітньому середовищі навчального закладу [3].

Проведений аналіз є основою для подальшого вивчення проблеми в аспекті виявлення специфіки способів організації тренінгів під час формування лідерської компетентності, ефективної співпраці зі стейкхолдерами, з іншими ЗВО через мережеве співробітництво в ході впровадження ресурсно-орієнтованого навчання, технологій освітнього проекту, кейс-технологій, методів та засобів розвитку інформаційно-освітнього середовища ЗВО, інтеграції у світовий інформаційний

простір, розширення спектра дидактичних умов формування лідерської компетентності здобувачів вищої освіти, ґрунтовного вивчення зарубіжного досвіду формування лідерської компетентності здобувачів вищої освіти.

Список використаної літератури:

1. Дидактика лідерства. Сучасні погляди на формування лідерської компетентності здобувачів вищої освіти : монографія / О. О. Нестуля, С. І. Нестуля, Н. В. Кононец. Полтава : ПУЕТ, 2021. 591 с.

2. Нестуля О. О., Нестуля С. І., Кононец Н. В. Моделювання дидактичної системи формування лідерської компетентності майбутніх менеджерів у сучасному університеті. *Вища школа: науково-практичне видання*. 2020. № 1 (186). С. 55-72.

3. Іванова І. Лідерство в культурі педагогічного менеджменту. URL: <https://social-science.uu.edu.ua/article/167>.

*Iarmosh O., PhD, Associate Professor,
Associate Professor of International Economic Relations Department,
Simon Kuznets Kharkiv National University of Economics, Kharkiv*

*Nesterenko R.
Senior teacher of Foreign Language Training, European Integration and
International Cooperation Department,
Ukrainian Engineering Pedagogics Academy, Kharkiv*

ENTREPRENEURIAL COMPETENCES: STATE FOSTERING AND GOVERNANCE

Entrepreneurship and financial literacy are key competencies in the concept of the New Ukrainian School, and the involvement of employers and business partners in the implementation of innovative forms and methods of education is one of the priorities of education development. These efforts correlate well with similar goals in the countries of the European Union, many of which have integrated elements of entrepreneurship education into curricula, starting from elementary school.

Ukrainian educational legislation, as well as education reform strategies, are focused on the formation of entrepreneurship among students of various levels of